

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждения
Детский сад «Тугутчаан»
МР « Вилюйский улус (район)» Республика Саха (Якутия) 678221
с. Кюбяингде. ул. Победы 7 тел. 8 (411) 32 29 – 8 - 17, tugutchaan@gmail.com

Ийэ тыл, сурук – бичик күнүгэр аналлаах тэрээһин сценарийа

Толордо: «Тугутчаан» уһуяан иитэччитэ

Жучкина Евдокия Ивановна

2020 сыл.

Тизмэ: Ийэ тыл, сурук –бичик күнэ.

Буолар күнэ: олунньу 13 күнэ 2020 с.

Ытытлар бөлөбө: иккис кыра бөлөх иитиллээччилэригэр.

Тэрээһин бириэмэтэ:

Сыала: оҕолор киэн эйгэлэрин, билиилэрин – көрүүлэрин хаһаты.

Туруоруллар соруктар:

- *Сайыннары:* Оҕолор уус – уран тылларын сайыннары; кырачаан илиилэри сыйаннары; тылларын саппааһын байыты.
- *Үөрэтии :* хоһоону, таабырыны кэрэхсээн истэллэрин көбүлээһин уонна чингэтии; төрөөбүт норуотун былыргы иһиттэрин – хомуостарын кытары билиһиннэрии.

Итии: төрөөбүт тыл барҕа баай тыныгар оҕолору иитии; төрөөбүт тылы таптааһын; бэйэлэрэ үлэлииллэрин көбүлээһин.

Ньымалары туһаны:

Үлэ көрүгүнэрэ – бөлөбүнэн, иккиэ буолан, биирдиилээн үлэлэр.

Үлэ күрүгүн ситиһии – сахалыы оойуулаах хартыналар, үбүгэбит оонньуулар, тарбахчааннар оонньуулар.

Күүтүллэр түмүк: оҕону кара сааһыттан ийэ тылын билэрин, сизэрдээх быһыыга – майгыга, төрөөбүт дойдуга тапталга иитии.

Туттуллар матырыйааллар: аралдьыйы буолар сирэ сахалыы киэргэтиллибит, оҕолор сахалыы танас кэтэллэр, JBL, хомус тыаһа, сахалыы иһиттэр (чороон, ыаһыйа, кытыйа, тууйас, муос ытык), салама, хаарбырыннардаах хартыынкалар, иһиттэр хартыыналара, мээрикээн.

Тэрээһин хаамыта:

I. Кириитэ

(Хомус тыаһынан оҕолор киэрэн ололор)

Саха тыла – өркөн өйбүт,

Саамай кэрэ, саамай кунду.

Умнуллубат, уостан туспэт

Ийэ тэнэ нарын – намчы.

- Бугун, о5олоор ийэ тыл, сурук – бичик кунун бэлиэтиэхпит.
- ханнык тылынан санарабыт? Нууччалыы дуу? Сахалыы дуу?
- Биьиги саха тылынан санарабыт. Торообут тылбыт Саха тыла буолар.

II. Иьиттэри ааттаталааһын

- Мин билигин эьиэхэ сахалыы иьиттэри кордоруом.
- бу туох иьитэй? (**чороон**)
- онтон бу? (**ыа5ыйа**). Маладьыастар.
- бу **кытыйа**,
- онтон бу ту **уйас,ытык, муос ытык**.
- О5олоор, бары миигин үтүктэн санарын эрэ....

III. Хобьон

- билигин о5олорбут «Ыа5ыйа» диэн хобьон аа5ан иьитиннэриэхтэрэ

Туоьу тогурутэн
Тугэх онорон
Кылы кыбытан
Кэрэтик киэргэтэн
Ылдьаана эбээтит
Ыа5ыйа тикпит
Туттуннар диэн
тутаахтаабыт
Ыйаатыннар диэн
Ыйыыр быалаабыт.

IV. Таабырын (о5олор таабырын таайыытын оойуулаах карточкаттан булан ылаллар)

- аны билигин таабырын таайсыахпыт
- дьэ, эрэ о5олоор ойдоон истин эрэ....
- 1. Таһырдыа хайа буолар, дьиэбэ уу буолар баар үһү.
- 2. Муора ортотугар көмүс кытах уста сылдыар үһү.
- 3. Кэрэ биэ кэлбит суола көстүбэт үһү.
- 4. Уу буолан баран, ууга уста сылдыар баар үһү.
- 5. Балаҕан үрдүгэр барча тохто сытар үһү.

- маладьыастар, о5олорбун таабырын бөҕөтүн билэллэр эбит.

V. Өбүгэ ооньуу «О5устар харсыһыылара», «Ойбонтон уулааһын»

- биьиги хос эбэлэрбит, эьэлэрбит кыра сылдьан ооньуур ооньууларын ооньуохпут.

- кинилэр хайдах оонньуулар эбиттэрин билиэхпит. (иккилиилээн тахсаллар)
(оонньуу)

- Кырачааннарбыт маладьыастар. Эбэлэрбит , эһэлэрбит оонньуулар оонньоотубут.

VI. Оонньуу ийэлэринээн «Ийэбинээн бииргэ»

(Хартыынаны табаары - кытыйа, ыаҕас, ыаҕыйа, чороон)

- Билигин манна биһиэхэ тахсыахтара ийэлэрбит уонна кырачаан оҕолорбут. Хартыынаны холбоон ойуу таһаарыахпыт.
- Кимиэхэ туох ойуута табыста?

VII. Хоһоон «Кыһын» (уолаттар толорууларыгар)

- Кырачаан уолаттарбыт толорууларыгар. «Кыһын» диэн хоһоону.

Тымныыкам омуннаах

Тынарым буруолаах

Иэдэспит ытырар

Илибин аьытар

Ол эрэн эйигин

Уорааннаах кыбыммын

Олус мин ахтабын

Олус мин таптыбын

VIII. Оонньуу «Мээрикээн» (хайа оҕо мээрикээнэ уһуннук эргийэр эбит).

IX. Тумук.

Тэрээһин тумугунэн оҕолорго өйдөбүннүк бэлиэ туттарыллар. (оҕолорго жетон кэтэрдэбин) уонна төрөппүттэргэ оҕолор уруууйдаабыт бэлэхтэрэ.